

000.4 Cultuurhistorie

0.4.1 0Toetsingskader

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, tweede lid, onderdeel a Bro) dient in het plan rekening gehouden te worden met cultuurhistorie. Cultuurhistorie heeft onder andere betrekking op de historische stedenbouwkundige en historisch geografische waarden in het gebied. In het plan moet beschreven worden hoe met de in het gebied aanwezige waarden en de aanwezige of te verwachten monumenten wordt omgegaan.

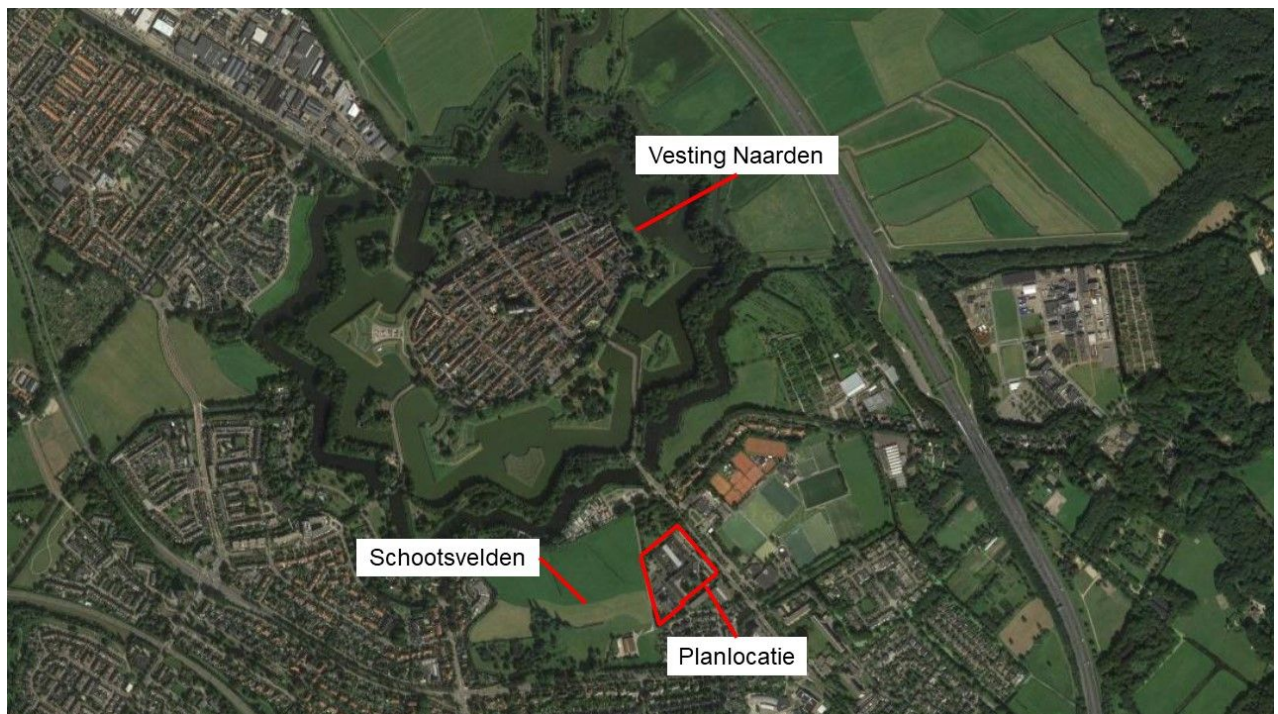
0.4.2 0Doorwerking plangebied

Het plangebied is gelegen in Het Gooi. Het Gooi vormt een bosrijk woongebied tussen Amsterdam, Utrecht en Amersfoort en is een uitloper van de Utrechtse Heuvelrug. Het is een van de meest reliëfrijke gebieden in Noord-Holland. Het stuwwallenlandschap bestaat uit hogere zandgronden met bos en heidevelden en contrasteert met de aanliggende lagergelegen veengebieden. Het ensemble hangt nauw samen met de Vechtstreek in het westen en is brongebied voor grondwaterstromen die in de plassen van de Vechtstreek aan het oppervlak komen. Aan de noordzijde vinden we restanten van buitendijkse hooilanden langs de voormalige Zuiderzeekust.

Daarnaast is het plangebied gelegen in de omgeving van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De verdedigingsgordels zijn uniek vormgegeven, met gebruikmaking van de karakteristieken van het omringende landschap en effectief door het onder water kunnen zetten (inundatie) van het omringende land. Dit unieke gegeven is de reden dat de linies zijn opgenomen in de Werelderfgoedlijst van UNESCO. De waterlinies zijn van groter belang dan enkel als krijgskundig monument. Ze brengen ook op markante wijze landschappelijke samenhang tot expressie en zijn daarmee een verrijking van het cultuurlandschap.

Behorend bij de verdedigingsgordels zijn de ambities bij ruimtelijke ontwikkelingen als volgt:

- Bij laten dragen aan het zichtbaar en herkenbaar houden van de landschappelijke karakteristiek.
- Bij laten dragen aan het versterken van (de beleving van) openheid.
- Helder positioneren ten opzichte van de ruimtelijke dragers.

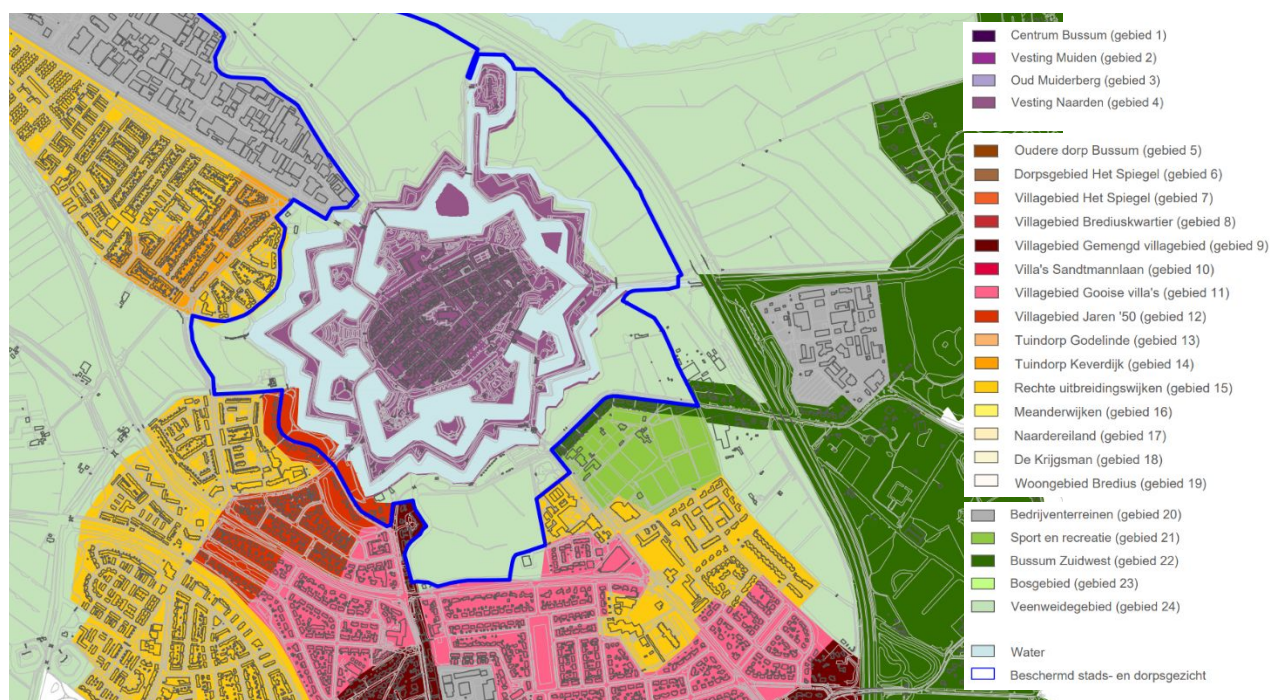
Figuur 4.1 Luchtfoto ligging plangebied t.o.v. vesting Naarden en Schootsvelden (Bron: Google Maps)

De vesting Naarden en de Schootsvelden, gelegen direct ten noorden en oosten van het plangebied, zijn van zeer belangrijke cultuurhistorische waarde voor (de identiteit van) de gemeente Gooise Meren. Zie figuur 4.1 voor een luchtfoto van het plangebied ten opzichte van het erfgoed. De vesting Naarden vindt zijn oorsprong in de 17^e eeuw en heeft een lange periode gefunctioneerd als militair verdedigingswerk. In 1926 verloor de vesting zijn defensieve functie. De vesting staat nog steeds bekend om zijn bijzondere stervormige opbouw en een dubbele grachtengordel. De omliggende schootsvelden hadden historisch de functie om vanuit de vesting de potentiële dreigingen aan te kunnen

zien komen en zijn nu in het beheer van het Goois Natuurreservaat. De vesting en de schootsvelden maken onderdeel uit van het beschermd stadsgezicht. De archeologische en cultuurhistorische waarde van dit erfgoed is geborgen middels het bestemmingsplan 'Vesting'. Zoals beschreven in hoofdstuk 1.3, zal de herontwikkeling van Naarderheem uitsluitend plaatsvinden op locaties met de bestemming 'Maatschappelijk', buiten de schootsvelden.

Naast de rijke historische geschiedenis van de vestingstad is de vesting ook een belangrijke ruimtelijke drager. In verschillende beleidsdocumenten van de gemeente - zoals de 'Woonvisie Gooise Meren 2017 – 2025' en de 'Welstandsnota 2019' - wordt verwezen naar het belang van de monumenten op het historische karakter van de gebouwde omgeving. De gemeente zet in op het behoud en verbetering van beeldbepalende monumenten en groenstructuren. Naast de vesting Naarden, zijn o.a. de vesting Muiden en de rijksbeschermd dorpsgezichten Het Spiegel en Brediuskwartier van grote cultuurhistorische waarde voor de gemeente.

Bij nieuwe ontwikkelingen in de omgeving van erfgoed, zoals de schootsvelden en de vesting Naarden, is het van belang dat de inzet voor het behoud en verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit niet gehinderd worden. Om dit te waarborgen worden bouwplannen *aan of in de directe omgeving* van cultureel erfgoed getoetst door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed. De criteria die gelden voor een locatie zijn de welstandscriteria per gebied vastgesteld. Het plangebied waarin de herontwikkeling van 'Naarderheem' plaatsvindt bevindt zich in gebied 'Rechte uitbreidingswijken (gebied 15)'. Voor dit gebied geldt een 'gewoon' welstandsniveau, zie figuur 4.2. Voor dit welstandsniveau gelden geen aanvullende criteria met betrekking tot behoud van het historische karakter.

Figuur 4.2 Welstandgebieden Gooise Meren (bron: gemeente Gooise Meren)

Gezien de nabijheid van het beschermde stadsgezicht, de schootsvelden en de vesting Naarden - en het belang hiervan op de identiteit en historische uitstraling van Naarden - is het belangrijk dat er aandacht wordt besteed aan het erfgoed in de herontwikkeling. Met het voorliggende planvoornemen is er rekening gehouden met de schootsvelden, welke behoren tot de verdedigingsgordels. Middels doorzichten wordt de landschappelijke karakteristiek zichtbaar en herkenbaar gemaakt. Tevens oogt Naarderheem na de realisatie open en is na het ontwerpproces de meest optimale positie van het gebouw bepaald ten opzichte van de ruimtelijke dragers.

In het plangebied zelf zijn geen rijksmonumenten of gemeentelijke monumenten aanwezig. De dichtstbijzijnde rijksmonumenten betreffen woonhuis 't Zwaluwnest aan de Godelindeweg 22 ten zuiden van het plangebied, gelegen op een afstand van circa 200 m., en verschillende militaire bedrijfsgebouwen aan de Adriaan Dortsmanplein ten noorden van het plangebied, gelegen op een afstand van circa 530 m. Het voorliggende planvoornemen heeft geen invloed op deze monumenten gezien de afstand van de monumenten tot het plangebied.

Onderhavig planvoornemen doet geen afbreuk aan waarden en kenmerken van de omgeving. In de omgeving van het plangebied zijn MIP-panden en andere beeldbepalende panden gelegen. De ontwikkelingen op het plangebied doen geen afbreuk aan omliggende cultuurhistorisch en geografisch waardevolle panden en lijnen. De omliggende wegenstructuren worden niet veranderd en tijdens de herontwikkeling wordt zorg gedragen om het initiatief zo goed mogelijk te positioneren in het landschap. Het initiatief heeft geen negatieve effecten op de cultuurhistorie in de omgeving. Het thema cultuurhistorie zorgt hiermee niet voor belemmeringen.